BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

EUROSISTEMUL

RO **ECB-PUBLIC**

AVIZUL BĂNCII CENTRALE EUROPENE

din 26 octombrie 2020

cu privire la furnizarea de către Banca Naţională a României de lichiditate pe termen scurt Fondului de garantare a depozitelor bancare

(CON/2020/24)

Introducere și temei juridic

La 9 septembrie 2020, Banca Centrală Europeană (BCE) a primit din partea Băncii Naționale a României (BNR) o solicitare de emitere a unui aviz cu privire la un proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii privind schemele de garantare a depozitelor şi Fondul de garantare a depozitelor bancare (denumit în continuare „proiectul de lege”)[1].

Competența BCE de a emite un aviz se întemeiază pe articolul 127 alineatul (4) și pe articolul 282 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și pe articolul 2 alineatul (1) a treia și a șasea liniuță din Decizia 98/415/CE a Consiliului[2], întrucât proiectul de lege se referă la BNR și la normele aplicabile instituțiilor financiare, în măsura în care acestea au o influență substanțială asupra stabilității instituțiilor și piețelor financiare. În conformitate cu articolul 17.5 prima teză din Regulamentul de procedură al Băncii Centrale Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă prezentul aviz.

1. Scopul proiectului de lege

1.1 Proiectul de lege vizează în special furnizarea lichidităților necesare Fondului de Garantare a Depozitelor Bancare (denumit în continuare „Fondul”), ca schemă statutară de garantare a depozitelor oficial recunoscută pe teritoriul României, pentru intervențiile sale în situații de urgență. Prin urmare, proiectul de lege introduce posibilitatea ca Fondul să aibă acces la facilități de creditare pe termen scurt, prin tranzacții de tip repo, oferite de BNR.

1.2 Proiectul de lege prevede că, în scopul asigurării stabilității financiare, în vederea acoperirii necesarului de lichiditate pentru plata compensațiilor, în situații de urgență, BNR poate acorda finanțări Fondului, prin tranzacții de tip repo, garantate cu instrumente financiare acceptate drept active eligibile în vederea participării la operațiunile de piață monetară ale BNR. Astfel de finanțări pot fi acordate numai în mod excepțional și de la caz la caz, iar termenele nu pot depăși 90 de zile calendaristice.

---

1 Legea nr. 311/2015 privind schemele de garantare a depozitelor şi Fondul de garantare a depozitelor bancare (Monitorul Oficial, Partea I nr. 918 din 11.12.2015). Conform expunerii de motive la cererea de consultare, propunerea legislativă a fost transmisă de BNR Ministerului Finanțelor Publice pentru a iniția procesul legislativ. Potrivit articolului 129 din Legea nr. 117/2015, BNR este împuternicită să emită reglementările necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor legislaţiei referitoare la activitatea Fondului.

2 Decizia 98/415/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind consultarea Băncii Centrale Europene de către autoritățile naționale cu privire la proiectele de reglementare (JO L 189, 3.7.1998, p. 42).

1.3 Fondul are calitatea de persoană juridică de interes public a cărei scop principal constă în garantarea depozitelor, activitate care se realizează în conformitate cu dispoziţiile legii[3]. Fondul este administrat de un consiliu de supraveghere format din 7 membri, respectiv 5 reprezentanţi ai BNR, dintre care unul este numit preşedintele, și 2 reprezentanţi ai Ministerului Finanţelor Publice, precum şi de un comitet director format din minimum 3 membri care asigură, pe bază de contract de mandat, conducerea operativă a Fondului[4]. Consiliul de supraveghere al Fondului supraveghează activitatea membrilor Comitetului director şi modul de îndeplinire a obiectivelor acestora stabilite în mandatele încredinţate[5].

1.4 Fondul, în calitate de schemă de garantare a depozitelor, are următoarele resurse financiare: (a) contribuții anuale și extraordinare ale instituţiilor de credit participante; (b) împrumuturi de la instituţii de credit, de la societăţi financiare, alte scheme de garantare a depozitelor şi de la alte instituţii; (c) împrumuturi de la Guvern, acordate în situaţii excepţionale, după cum se precizează în continuare; și (d) alte resurse.[6,7] În situaţii excepţionale în care resursele financiare disponibile ale Fondului sunt insuficiente pentru acoperirea plăţii compensaţiilor, Guvernul, prin Ministerul Finanţelor Publice, pune la dispoziţia Fondului sumele necesare sub formă de împrumut, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la solicitarea lor de către Fond, în conformitate cu termenii și condițiile stabilite printr-o convenție[8]. Printre altele, Consiliul de supraveghere al Fondului analizează și propune BNR spre aprobare (i) bugetul de venituri şi cheltuieli pentru activitățile schemei statutare de garantare a depozitelor; (ii) nivelul-ţintă anual al resurselor financiare ale Fondului, în calitate de schemă statutară de garantare a depozitelor; (iii) nivelul contribuţiei anuale a fiecărei instituţii de credit participante; (iv) impunerea de contribuţii extraordinare la Fond și nivelul acestora; și (v) solicitarea împrumuturilor menționate mai sus pentru a asigura mijloace financiare adecvate pentru schema de garantare a depozitelor[9].

2. Observații cu privire la interdicția de finanțare monetară

2.1 În conformitate cu avizele sale anterioare, BCE își reiterează opinia conform căreia legislația națională care prevede finanțarea de către o bancă centrală națională (BCN) a unei scheme de garantare a depozitelor este compatibilă cu interdicția de finanțare monetară numai dacă se referă la finanțarea pe termen scurt și soluționarea unor situații urgente, la elemente de stabilitate sistemică, iar deciziile rămân la latitudinea BCN[10]. BCE salută faptul că formularea din proiectul de lege reflectă aceste criterii în sensul că oferă Fondului posibilitatea de a accesa finanțare pe termen scurt de la BNR în situații de urgență. În plus, BCE se așteaptă ca finanțarea oferită Fondului pe termen scurt să fie realizată într-un mod compatibil cu independența instituțională și

3 A se vedea articolele 91 și 92 din Legea nr. 311/2015. Fondul are de asemenea calitatea de administrator al fondului de rezoluţie bancară în conformitate cu dispozițiile legislaţiei privind redresarea şi rezoluţia instituţiilor de credit.

4 A se vedea articolele 94 și 100 din Legea nr. 311/2015.

5 A se vedea articolul 98 alineatul (1) din Legea nr. 311/2015.

6 Cum ar fi donaţiile, sponsorizările, asistenţa financiară, încasările din recuperarea creanţelor schemelor de garantare a depozitelor și veniturile din investirea resurselor financiare disponibile.

7 A se vedea articolul 114 alineatul (2) din Legea nr. 311/2015.

8 A se vedea articolul 98 alineatul (2) din Legea nr. 311/2015.

9 A se vedea articolul 98 alineatul (2) din Legea nr. 311/2015.

10 A se vedea Raportul de convergență al BCE, 2020, p. 35, și avizele BCE citate în acesta.

financiară a BNR, ca o garanție pentru îndeplinirea corespunzătoare a misiunilor care revin BNR în temeiul tratatului și al Statutului Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene[11].

2.2 Întrucât tratatul interzice BCN acordarea de credite pe descoperit de cont sau de orice alt tip de facilitate de credit sectorului public, prezentul aviz analizează, de asemenea, dacă Fondul este un „organism public" în sensul articolului 123 alineatul (1) din tratat. În acest scop, se aduc mai întâi clarificări cu privire la noțiunea de „organism public" pentru a se analiza apoi dacă Fondul intră în sfera de aplicare a acestei noțiuni.

2.3 În pofida absenței unei definiții specifice a noțiunii de „organism public" în Regulamentul (CE) nr. 3603/93 al Consiliului[12], alte domenii ale dreptului Uniunii[13] și jurisprudența în materie a Curții de Justiție a Uniunii Europene[14] oferă orientări cu privire la interpretarea sa în cazul interdicției de finanțare monetară[15]. În consecință, un organism este „public" în sensul articolului 123 alineatul (1) din tratat dacă are toate caracteristicile următoare: (a) a fost constituit pentru a îndeplini în mod expres cerințe de interes general, de altă natură decât industriale sau comerciale; (b) are personalitate juridică; și (c) depinde în mare măsură de entitățile din sectorul public menționate la articolul 123 alineatul (1) din tratat. Dependența față de aceste entități din sectorul public este prezumată atunci când un organism este finanțat, în cea mai mare parte, de acestea; sau consiliul său de administrare, de conducere sau de supraveghere este alcătuit din membri desemnați în proporție de peste 50 % de către acestea.

2.4 Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 1.3 de mai sus, primele două condiții sunt îndeplinite în ceea ce privește Fondul din moment ce (a) acesta a fost constituit pentru a îndeplini cerințe de interes general – schema statutară de garantare a depozitelor în România; (b) are personalitate juridică. Garantarea depozitelor ca schemă statutară de garantare a depozitelor este în interesul general în măsura în care instituirea și funcționarea schemelor de garantare a depozitelor sporesc stabilitatea sistemului bancar și protecția deponenților.[16]

2.5 Astfel cum reiese în continuare din punctele 1.3 și 1.4 de mai sus, Fondul pare să depindă în mare măsură de BNR deoarece majoritatea membrilor Consiliului de supraveghere al Fondului, inclusiv

---

11 A se vedea punctul 3.1 din Avizul BCE CON/2015/40. Toate avizele BCE sunt publicate pe EUR-Lex.

12 Regulamentul (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat (JO L 332, 31.12.1993, p. 1).

13 A se vedea, de exemplu, articolul 2 punctul 2 din Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public (JO L 345, 31.12.2003, p. 90) și articolul 2 alineatul (1) punctul 4 din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65).

14 A se vedea în special Hotărârea Curții de Justiție din 5 octombrie 2017, LitSpecMet UAB (C-567/15, EU:C:2017:736, punctul 28 și urm.); Hotărârea Curții de Justiție din 12 septembrie 2013, IVD GmbH & Co. KG (C-526/11, EU:C:2013:543, punctul 19 și urm.); Hotărârea Curții de Justiție din 11 iunie 2009, Hans & Christophorus Oymanns GbR, Orthopädie Schuhtechnik (C-300/07, EU:C:2009:358, punctul 48 și urm.); precum și jurisprudența citată.

15 În mod similar, noțiunea de „întreprindere publică" a fost definită în sensul interdicției de finanțare monetară prin trimiterea la definiția prevăzută la articolul 2 din Directiva 80/723/CEE a Comisiei din 25 iunie 1980 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice (JO L 195, 29.7.1980, p. 35), înlocuit în prezent cu articolul 2 litera (c) din Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi (JO L 318, 17.11.2006, p. 17). A se vedea, în acest sens, articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 3603/93 al Consiliului și considerentul (15) al acestui regulament.

16 A se vedea considerentul (3) al Directivei 2014/49/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor (JO L 173, 12.6.2014, p. 149).

președintele, sunt reprezentanți ai BNR. În plus, gestionarea Fondului este supusă supravegherii BNR și, deși Fondul nu este finanțat în cea mai mare parte de BNR, aceasta aprobă bugetul Fondului și resursele sale financiare ca schemă de garantare a depozitelor. Cu toate acestea, dependența strânsă a fondului față de BNR nu îndeplinește cea de a treia condiție privind o dependență strânsă față de entitățile din sectorul public, deoarece BCN nu fac parte din sectorul public în sensul interdicției de finanțare monetară[17].

2.6 Având în vedere cele de mai sus, BCE este de părere că Fondul nu are calitatea de „organism public" în sensul articolului 123 alineatul (1) din tratat și, prin urmare, BNR nu îi este, în general, interzis BNR să furnizeze Fondului lichidități pe termen scurt. În acest context, posibilitatea ca Fondul să acceseze facilități de creditare pe termen scurt, prin tranzacții de tip repo, oferite de BNR, în condițiile specificate la punctul 2.1 de mai sus este în conformitate cu interdicția de finanțare monetară.

Prezentul aviz va fi publicat pe EUR-Lex.

Adoptat la Frankfurt pe Main, 26 octombrie 2020.

[semnat]

Președinta BCE

Christine LAGARDE

17 A se vedea articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 3603/93 al Consiliului.